

діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шльа. 143.322
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прих.
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звозяться.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 12-00 „
Піврічно 27-50 „
Річно 53-00 „

ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар,
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зол., Німеччині 7-50 зол.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехословач-
чині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Бос-
гарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол.,
Англії адреса 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні 29-24.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

В 10-ту річницю смерті могого батька б. п.
Д-РА ЯРОСЛАВА ВОЄВІДКИ,
команданта гарматного полку УСС,
відбудеться для 30. березня н. р. в годині 12:30
випуск в Успенській церкві
ПАНАХИДА,
про що повідомляє Українське Громадянство
1683а 2-2

ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в КАЛУШІ, вул. Сівецька ч. 16.
І в ПЕРЕМІШЛІ, Красінського 63.
Жадайте оферт та ціники в.

В 10-ту річницю смерті б. п. ст. УГА
д-ра Ярослава Воєвідки,
команданта 1-го гарматного полку УСС,
який загинув трагічно в руки білоруського ко-
вісара, відбудеться для 30. березня н. р. в год. 12:30
випуск в Успенській церкві
ПАНАХИДА,
на яку запрошують Українське Громадянство
б. старшини і стрільці Бригади УСС.

Все те саме.

Львів, 28. березня 1930.

Від травневого перевороту з 1926 р. по нинішній день когось польський державний віз, здається пібито без ніяких перешкод, але тільки тоді, коли нечинні законодавчі установи. З хвилиною, коли ті установи зберуться для виконання своїх законодавчих і законокон-
трольних функцій, польський державний віз застрягає, бо шлях, по яким когось, стає чо-
мусь важким, виперненим, з вибитами та вся-
кими непередбаченими перешкодами.

Тому не треба дивуватись, що один з най-
впливовіших нині у Польщі чинників постанови
був до марш. Шиманського між іншим і таку
ультимативну умову, що сойм повинен бути не-
чинний щонайменше півроку. Від заспокоєння
тієї умови узалежнив цей чинник свою участь
у будучому уряді. Марш. Шиманський передав
ультимативні його вимоги представникам соймо-
них угруповань, які їх не прийняли і тим закін-
чив свою місію.

По ній дістав місію творення уряду рідний
брат марш. Піасудського — Ян Піасудський.
Треба припускати, що новий кандидат на пре-
мієра привів домагаюся найвпливовішого чин-
ника до відома і тим самим поклав їх в основу
своїх політичних заходів біля створення уряду.
Чи йому вдасться створити на цих умовах уряд
чи ні — це для нас у даний момент не є найін-
тешіше. Зрештою на це дадуть відповідь най-
ближчі дні. Та не вдасться нам знов неможли-
вою концепція такого, що так скажемо, чисто
маршалівського уряду, який пішов би на ігно-
рування законодавчих установ протягом шести
місяців.

Ми хочемо нині спинитися коротенько над
тим, що незвичайно вимовно характеризує ціле
нинішнє політичне життя Польщі на самих його
вершинах і що ми обсервуємо вже від травня
1926 р. Травневий переворот був по своїй суті
нарушенням, щоб не сказати більше, обов'язко-
вої конституції. З нього вийшла безпосеред-
ньо частина зміни основного державного, у-
строєвого закону, по чім прийшли повноваження
для президента й уряду. Старий сойм у по-
м'яненні та в бідою дожив свого віку. По ній
прийшов новий, який, здавалось, буде кращий
для виконання травневого перевороту. Але ско-
ро показалося, що ці ініціатор і реалізатор пе-
ревороту, що свого часу був, як це сам написав,
одним зі спричинників польського парламент-
тарного устрою, не тільки не поділяли нового
сойму, але його зневажали. Зневажали до тої
міри, що не може про нього ні спокійно гово-
рити ні писати, ні навіть, здається, думати. Чо-
му? Тому, що сойм хочє згідно з конституцією
виконувати свої законодавчі й контрольні над
урядом функції, а ніяк не схилився виконувати
тільки те, чого бажав найвпливовіший нині у
Польщі чинник. Наслідком того дішло «спер у
Польщі» до тіде інше не видалось явище, а саме,
що в конституційно-парламентарній державі
вселя однини паралізує всі творчі починав
являються і найважливіших на основі консти-
туції у державі установ і чинників.

Нині найвпливовіший чинник став уже про-
тиником не тільки існуючого, але взагалі вся-
кого польського парламенту, який не хоче
виконувати без спротиву його волі так, як це ро-
бити, скажім, тепер соймовий клуб ББ. Дове-
сти до того, щоб весь сойм складався зі самих
бесістів ні на основі нинішньої конституції ні
виборчої ординації неможливо. Отже й розпа-
дання теперішнього парламенту на те, щоб ви-
брати такий самий складовий, не доцільне. А з

Знаєте біблійну притчу про закопані таланти?

Так само нерозумно поступає той, хто свої
ощадності тримає дома, а не зложить на
вкладкову книжечку в

Кооперативному Банку „ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

цього дегко дійти до висновку, що при існую-
чому знов парламенті та при наявній політичній
активності марш. Піасудського ситуація на са-
мих вершинах польської політики буде такою
як є, тобто ситуацією постійного політичного
напруження. Поділ праці буде такий, що сойм
буде відпочивати, або безпечно радити, спри-
чинюючи все такі самі урядові кризи, а санаці-
йний табір буде правити при допомозі свого у-
ряду. Це аномалія, але така, що найшла вже в
Польщі не тільки зрозуміння, але й у численних
політиків повний апляуз. Тепер було б навіть
дивно, якщо було б інакше. З чисто практичними,
відеминими наслідками такого стану нині у
Польщі мабуть ніхто не рахується, бо тут у грі
амбіції, престижові питання, ну... і страх пера-
сти гіршим, якщо кому захотілось би нагло змі-
нити одним махом усе існуюче.

Який же вихід? Самозрозуміло, що над

чим ми собі головні ломити не будемо, бо лиз
нас „обоє рябове“.

Але, якщо найвпливовіший чинник у Поль-
щі, що так ненавидить парламентаризм, бажав
би бути консервативним, то міг би піти на роз-
в'язання парламенту і на розпуску нових ви-
борів, дістав би змогу льогічно завершити
диктаторську травневий переворот з 1926 р.
Практика вчить, що цього надлягати не можна
і тепер. Правдоподібно цей чинник не міг би
обійтись без парламенту просто тому, що втра-
тив би в ньому джерело численних емоцій та
предмет для погорди й літературних характе-
ристик.

Отже виходить, що в Польщі, на нашу
скромну думку, на ніякі політичні зміни перехо-
дово не зайдеться. Натомість низріли вже одні
і назрівають численні нові господарські труд-
нощі, що органічно виростають між іншим
і з теперішнього політичного положення, а які
покищо на теперішній політичній вершині ніяко-
го впливу не мають, бо там цих глибоких госпо-
дарських труднощів ні не відчувають ні не чо-
чуть. Зачити чи відчувати. А з них можуть ви-
рости знов нові політичні труднощі і то цілком
не маленькі.

Постійний розвиток.

Праця й успіхи „Маслосоюзу“ в 1929 році.

Наша кооперативно-молочарська централь
„Маслосоюз“ викладає помітний аріст усіх своїх
активістів, поширюючи працю і свої впливи в най-
давший закутний нашого краю й розбудовуючись
в роки на рік краще. Доказом цього постійного
розвитку і пррсту „Маслосоюзу“ є в минулий
1929-ий рік, у якому наша молочарська коопера-
ція може похвалитись далішими поважними
осягами.

Як виходило із звідомлень Дирекції, предло-
жених на Загальних Зборах „Маслосоюзу“, ми-
нувлий рік був для нашого молочарства значно
кращий, як 1928-ий. Бо когсь в 1928 р. поступ на
всіх ділянках праці „Маслосоюзу“ був кругло
30 проц. вищий від 1927 р., то діяльність „Масло-
союзу“ в 1929 р. підвищилась в порівнянні з 1928-им
роком на поверх 60 проц. В порівнянні з найви-
щими довожними осягами нашого молочарства
нинішній стан є в разі кращий, отже розвиток
українського кооперативного молочарства без-
сумнісний, тим більше, що по всім займам витягли
для розвитку „Маслосоюзу“ в наближчих роках
дуже добрі, а розвоює можливості нашого моло-
чарства ще дуже великі.

З початком 1929 року об'єднував „Маслосо-
юз“ 201 членів. Протягом року виступило з, при-
нятих 21, так, що в кінці року „Маслосоюз“ об-
'єднував 217 членів. У цьому числі було 203 ко-
оперативи, що займалися перерібною або збутом
масла, 12 кооператив інших видів і 2 члени, а ви-
кима „Маслосоюзу“ співпрацював (освітньо-хлібо-
робельні установи). Приріст усіх членів у порів-
нянні з попереднім роком виносить 8 проц. Хоч
цей приріст невеликий, то достатньо масла до „Ма-
лосоюзу“ ввезла в мин. році 66,67 проц.; по
свідчить про змізу концентрацію виробів і його
перерібу в існуючих молочарнях, при чому за-
значено дані зусилля творити нежиттєздатні мо-
лочарні майже в кожному селі.

Мирною розвитку „Маслосоюзу“ може нам
послужити в першу чергу торговельна діяльність
централу, яка базується головню на переробці
доставленого масла. В мин. році доставлено до
„Маслосоюзу“ 1,615,374 кг. масла (в 1928 р. —
969,198 кг.), себто кругло 161 вагонів, з того до
львівського відділу (до якого належать також

райони Рудки і Сокаль) доставлено 845,268 кг.,
до сталіславського 161,504 кг., до стрийського
151,771 кг., до коломийського 148,140 кг., до пе-
ремиського 112,322 кг., до самбірського 99,780
кг., до тернопільського 43,791 кг., до драгобич-
ського 30,035 кг., до луцького 19,651 кг. Найбільше
зросла доставка масла у відділах: Луцьк (604
проц.), Перемишль (92,8 проц.), Сталіславів
(91,3 проц.) і Львів (71,4 проц.). Найбільше ма-
сла прибуває, зрозуміла річ, у літніх місяцях
(червень—жовтень), найменше в зимових.

Рівень дисципліни молочарських кооперати-
в аріст теж помітно. У відповідному році були 133 такі
кооперативи, що доставили до „Маслосоюзу“ по-
верх 80 проц. усієї продукції (в 1928 р. — 118).
Таких кооператив, що доставили поверх 90 проц.
своєї продукції, було 89. На безперерний пром
консолідації і довіря низів до своєї торговельної
організації.

Якщо приглянутись доставі окремих коопе-
ратив, то між ними є такі, що наслідком концен-
трації продукції можуть виробляти експортне
масло, яке однією заповнює правильний розвиток
кооператива. На основі досвіду причисляють-
ся тут ті кооперативи, які протягом року достав-
ляли до „Маслосоюзу“ поверх 10,000 кг. масла.
Число тих кооператив невеличке, бо всього 52,
однаке їх доставка виносил в мин. році 1,042,304
кг., себто в порівнянні з цілою доставкою (1,615,373
кг.) 64,52 проц.

Протягом мин. року вислано за границю (го-
ловню до Англії) 392,295,30 кг. масла, тобто кру-
гло 40 вагонів. У деталічній власних крамни-
цах, яких разом з сезонними (4) було 19, про-
дало кругло 500,000 кг. масла, деталістам у
краю для дальшої розпродажі — 700,000 кг. По-
важними ринками красового збуту в гурті були
міста Сх. Галичини, а дальше вузлові басейни
на Шалеську, де цілу справу веде в успіх експо-
натура „Маслосоюзу“ в Катоніях. Пова маслом
крамниці „Маслосоюзу“ продавали ще молоко,
сметану, різні сири, брилду, ялиця, мід то-що.

Вільнолий оборот „Маслосоюзу“ в 1929 році
виносил 63,893,305 зол. (попереднього року
36,482,283 зол.). Бел оборотом фонди „Маслосою-
зу“ вносили 965, 965,75 зол. Увесь тоді в 1929

гом, а великою автономією централізму, а власними великими банками, а він, він зведений до ролі незначного допоміжного центру, до того ж далеко меншими сиромоніями ніж Познань. Засадкою цієї зєднання Львова є пагальний напад міста під господарським оглядом. До такого стану знесли місто ці польські локальні чинники, що легкомисливо аристократи всіх автономічних автономічних країн, в якім Львів був і в столицю, аборіти, пабутих, протятюм, пильтеситалітніх зусиль. До того аркались їх без віякого екіпаленту. Готовим мотивом було те, щоб в самоврядуваних та його установах пообачити українців прав, які бои там набули.

Заохочення і практика парашанського централізму — канав досвідно промовень — аристократів мерику в закону а 26. IX. 1922 про самоврядуваних трьох потуднепо-східних поведіств та докторовила саму ідею самоврядуваних.

Припатаи треба, що нині і серед польської суспільности чути голоси про поворот до автономічних установ і до розбудови самоврядної адміністрації. Приклонники централізму мають випробуваний аргумент. Вамі самими даний, а саме, меншостями небезпек, а властиво українську. В, шопрала, хитруни, які шукать компроміси між елементарною конечністю розбудови самоврядних установ і потіткою негачі у відношенні до українців. Нехай буде, мовляв, самоврядуваних, але таке, щоб українці не мали там голосу.

При допомозі такої карикатури самоврядної ідеї хочуть досягнути всі користи децентралізації і рівночасно безглядну майоризацію українського населення. З такої мукі не буде хліба. Це тільки трапа на популярних, але в демагогічних гаслах.

Лише таке самоврядуваних, в котрім ціле населення без огляду на націоналіти та релігійні ріжниці буде видати зйізнення ідеї рівноправності і свободи всіх горожан — забезпечить корисний розвиток суспільности взагалі — а міста Львова зокрема.

Хто взагалі думає серйозно про можливість мирного співжиття громадян різних національностей і релігій, той мусить прийти до пересвідчення, що без повної рівноправності до нього ніколи не прийде. Львів повинен стати зразком від там оглядом у ділянці самоврядуваних.

Оцінка дорога, що напевно і без сумніву забезпечить місту корисний розвиток, це шире багаче стати дійсним і праваним культурним центром сумежних земель. Все інше — лише самовман. Але поступовання Ваше у всіх українських справах, азікових, культурних, господарських і яких хочете інших, що торкаються українців, є досі доказом, як Ви собі не здаєте справи великої місії і як постійно від неї віддаляютеся.

Недавно говорив тут проф. Хиліський іменем Господарського Клубу, що клуб збас про ітереси всіх громадян без ріжниці народности. Той ми звели слова пана професора до належної міри. На бюджетово-фінансовій комісії поставили ми внесок про привинання з бюджету субвенції на кооперативу „Український Театр“ у Львові в сумі 20,000 зол. і на Національний Музей та Музей Наук. Т-ва ім. Шевченка по 5,000 зол. Ми дали Вам спробою привороти Ваші слова до практики. І наш внесок перепаи саме толосами Господарського Клубу. Повинимо його ще в тепер, і хочемо вірити, що він перейде. Один мільон сто двадцять тисяч золотих на польський театр і 231,000 зол. на музей — з цього річного бюджету, промовляють так перекоуючо, що всяка дальша аргументація є зайва. Зазначую лише, що жалана наша сума є така дрібна, що не стоїть у ніякім відношенні до 27-мільонової бюджетової суми і не може мати віякого впливу на вислід бюджету. Може про примітивну справедливість і просто прихильність.

Цьогорічного бюджету не вважаємо здоровим. Він безумовно є великий у відношенні до платинової сили адености. Цього факту не може змінити хочби надаліша інтенція пана комісара уряду та його примування до ошадности. Бюджет характеризує сильне обтяження персональними видатками. Говориться про це при комісійній бюджетній дебаті. Не буду повторятись. Обмежує тільки до ствердження, що цьогорічний бюджет не викладе ані на ліпше П. комісар уряду не змінив чи не міг змінити богато річей, що на що зміну заслужують. Слідний анічний віріст видатків на суспільну опіку і здоровля. На ці два діли предлінується 5.170.000 зол. хіба на те, щоб більше унагальняти трактування наших справ.

Відокремлення міських підприємств розуміли ми як комерціалізацію, як більшу еллістичність і живість у виконуваних устінених управово міста засад міської політики. Не маємо ще досвіду — але дотеперішній — не є найліпший і не вказує на те, щоб дійсно удалося перемінити міські заведення в урядів на міські підприємства.

Про це ще буде мова. Я згадаю лише про трамвай і водопровод. Трамвай є пасивний і другий раз в черги, тамтого і цього року, підвищується ціни білетів. Так не може бути Треба

пробітму основно розплатити і усунути хліб, що є причиною дефіциту. Без огляду на те, якої хто є думки щодо водопроводних оплат, всі ми в віданні, що у ція справі доведено до небувалого хаосу. Нехай не буде наукою, що до такого стану довести не можна і що такі важкі справи мусить бути старанно в основно підготовані.

Заключна промоваць закроп в імені Укр. Клубу про те, що Клуб віднесеться до бюджетового проблемара рішено.

ХТО є постійним передплатником денника має змогу впливати через нього на погляди громадянства, стаючи його постійним дописувачем.

По другому боці рижської смуги.

Лист з Волині.

Тут, на Волині, помітне тепер величезне зацікавлення подіями на Рад. Україні. Люди перелядали собі а уст до уст шораз новіші новини; там перейшов полк червоноармійців, почалася війна з більшовиками... Розуміється, полк не перейшов, а здається, кільканазять воєнків, та у всьому тому якраз доза правли. Навіть малі діти у школі на перервах говорять між собою про терор і біду на Радянщині.

Вчора до мене зайшов попрудні високий бронеет у драгитивій курті. Я думав, що це хтось із селян у якийсь справі. Та ні — це віткан з України, псаломщик з одного містечка. Він утік уночі, границю переходив разом з якимось священником, якого стрінув по дорозі. Священник пішов до Почаєва, а він хоче дістатися до Ланьцута, де живе його брат, український емігрант. Людина він — видно було — доволі інтелігентна. Говорив: „Краще буду тут наймитом, як маю жити під більшовиками. Землю відбирають. Кулаків — на Сибір. Опірні села палять. У часі моєї втечі цілими ноцями горіли села. Арештують несподівано, без ніяких видимих причин, так, що ніхто не є певний, чи вночі не прийдуть по нього. Священником забороною правити, церкви позамикано. Арешти йдуть дальше. Котрий священник ще на волі, то тікає за границю“. — Дійсно, на другий день прийшли до сусідніх сіл 2 батюшки з України.

Дальше мій співрозмовець оповідав, що собору української автокефальної церкви не закінчено, бо ДПУ його розігнала.

Селяни бунтуються, та не можуть устоятись. Оповідав між ін., що недавно селяни „захватили 20-тьма кісками Жмеринку на 24 год., але прийшла кавалерія Буденного і всіх селян вірізала до одного.

Щодо українзації, яку до-недавна переведжено, то мій співрозмовець каже, що тепер її закинено. Село на Україні засипують російським друкованим словом. Глянувши на Шевченка, що висить у мене на стіні, сказав: „Передше його нам показували, тепер сховали...“

Відбираючи церкви, більшовики промовляють: „Мерзавини! Ви хочете церкви? От у Польщі, християнським господарстві, позамикано вже всі православні церкви. Все забрала унія, греко-католики і т. д.“ Мій співрозмовець каже, що більшовики хочуть настроїти таким способом населення ворожо проти українців з Галичини (греко-католиків) і з розумислом перекучують факти. На Рад. Україні переконані всі, що московський митрополит Сергій багато вище у переслідуванні української православної церкви.

Жиди-бідняки тримають руку з селянством і також тепер утікають на цей бік...

Проти Сталіна.

З Москви повіломалють про нові тертя в рядах комуністичної партії. Відворот Сталіна від колективізації скріплив діяльність правої опозиції, а рівночасно викликав сильне невдоволення серед правопірних комуністів, які закидають Сталінові „контрреволюційність“ та приписують йому ті самі гріхи, за які Сталін програв Троцького за кордоном. Один із найбільших співробітників Сталіна, Молотов, перейшов у ряди опозиції, куди перейшов також представник „правословної“ Унії-ліхт. Нова, скріплена опозиція організує своїх однодумців і погрожує, що на відалі компартії 15. травня, усуне Сталіна від влади.

Ганді приготує революцію.

Англіійська преса бє на тривогу і твердить, що Ганді вирікся пасивного спротиву та закликає індійців до збройного повстання, закликаючи, що обов'язком кожного націоналіста вжити участь у національній революції, та що сам він боротиметься до останньої краплі крові

Відгуки дня.

Королівські відвідини.

Сірниу редакційної вегетанції час до часу розсипає промітки сонця, який потім ще долого блукає по занорошених полях. Буває це тоді, коли в редакції влітять або якраз втекла вістка, або якийсь небудений гість.

Рідко його буває. Звичайні гість чи гості не мають ні тині сонця. Бо скажуть П. Читачі, чи можна назвати сонячними гість про те, що когось набили за бяхарактерність, що два стопроцентної націоналісти відсиджують себе від патріотизму, що ліни підозрежали, а авторські гонорарі позичили і тим подобі історії? Так само не можна напати сонячними відвідини гостей, а яких один вступає до редакції закурити, другий свариться на правовис, третій за допис, а четвертий хоче тільки перерешати дош.

Сподівався я, що бодяй ювілейний рік „Діла“ приведе до нас якихсь інтересних гостей, але марні були мої сподівання. Навіть такий випробування наш приятель як Львов Диморж не явився у нас... Одинокий гість з України, що приїхав з дупною іри (на тім вікні).

Після його віланти сірий будень знов запанував у редакційних кімнатах. Панував він до вчора, до години 12 мінут 15 в полудне.

В тому часі ввійшов у нашу редакцію цюпанний, інтелігентний панок. Я тільки кинув оком у його сторону і — вважачи його буденним гостем — похитнувся над своїми паперами. Але швидко кинуло мною так, що я мало з кірсла не впа.

— Я є Павел І. Король Польщі, Русі і Литви! — представився гість.

Думаю, ніхто мені не подивується, бо така рекомендація кинулася і зайвим більшовиком, ні то мною — монархістом а діла-паліла.

На хвилю в редакції стихло так, що чути було, як поквакують часописні качки, а в каламарях вода переливається.

Король Павел І. стояв весь той час смиренно, але різко біля дверей і ждав на відповідь.

Перший на відповідь зловує так я. Сятак обзнайомлений а монархістичним рухом у Польщі, я попросив їх величність сідати.

Павел І. сів, витягнув тютюн, скрутив собі папіроску і сказав:

— Я прийшов висказати своє невдоволення Шентипському.

— Котрому. Ваша Величність?

— Вашому. Експедиції Андрей не зволив мене прийняти на авіаційні.

— Вашої Величності певно ніхто не знає що в новім характері.

Павел І. глянув на мене зі спокалінням і похитав головою над моїм невіжеством.

— Мене ніхто не знає? Ха-ха-ха! Когож мають знати? Вітоса, Корфантого чи іншого Думбу? Я, павлове, був уже знаний давно. Мої предки Ягйлони тусто перетинали Габсбургами. Права мої до польської корони неоспоримі, а мої діла знає навіть вам.

— Ви може брали участь у вирішуваних найновішого правописеу? — встроив свої чотири грелдари Ордан.

Іх величність виричила очі.

— Правовисеу? Який правовисеу? Говорю про позитивні діла. Я митрополита зробив митрополитом, а ще хотів зробити кардиналом. Але після того, що сталося, пальцем не рушу.

Для мене було ясно, що король не в гумор, але зате не було ясно, як він поладовив справу а іншими претендентами.

— А як річ маєтсья з Зигмунтом IV? Він походить з Пастів, а Пастів трохи старшій від Ягйлонів.

— Зигмунт IV? Котрий?!

— Той, що скаржив президента держави за те, що заліз його помешкання на Замку.

— Ах цей! То варят, мняик, його калідату ра зовсім несерйозна.

— В такому разі прохаю вибачення.

— Нічого, нічого — сказав Павел І. — Люблю відважні питання. Загалом люблю українців (в оригіналі: русинів! — прим. автора).

— Неужем?!

Павел І. підвівся і виголосив святочно:

— Під мою владю всі мої народи будуть ріпні перед правом і матимуть можливість свободного розвитку. Не буде громадян різних категорій! Не буде ріжних самоврядних законів і ріжної виборчої математики...

Аж тепер я зроумів, чому він ще досі не став польським королем.

Галактіон Чіпка.

З постійної хроніки.

„Комуніст“ подає, що суд у Могилеві засудив 14 членів української повстанчої батаги на кару смерті. Ця повстанча батага тероризувала комуністів в околицях Тульчина і Могилева.

На маргінесі процесу „СВУ“ в Харкові.

(Лист до Редакції)

Високоповажний Пане Редакторе!

На відомості в листі своєї дати місце на сторінках Вашого часопису отримав узнання, які хотів би подати до відомої громади просто в інтересах історичної правди.

Читачи в радянських часописах звіти в харківського процесу, надіслав я в ч. 71 московської „Правди“ місце, де передається, ніби акад. С. О. Ефремов мав запитати про мою участь в „Спілці Визволення України“, а далі, ніби я брав участь в якійсь нараді у Берліні в 1924 році разом з пок. С. Петлюрою та ін. Ніковським, Лотоцьким і Шульгином, а також в другій нараді в Празі спілкую з пок. Петлюрою і ін. Липицьким, Лотоцьким, Мазепою, Прокоповичем і Шульгином. Я ні на хвилину не допускаю, а бачу акад. Ефремова, якого я тільки поважаю і ніколи, ніколи, ніколи не допускаю до твердження і думки, що або його слова були перекручені „Правдою“, або його невірною поінформували п. Ніковський на основі слів якого, як не можна зрозуміти з „Правди“, акад. Ефремов знаходив на суді. Отже я стверджую словом чести і готовий свідчити про це під присягою на суді, що:

1) В існування „СВУ“ я не вірив до останніх днів і тепер остаточно повірив лише тоді, коли ввійшовши, що радянські часописи дійсно передають те, що говорилося на процесі. А з цього випливає, що я до „СВУ“ не належав і брати якоїсь участі в його злочинах не міг.

2) Тимчасовим владою на якесь непорозуміння приписували акад. Ефремову слова, ніби мене прийнято до „СВУ“, не відаючи на те, що я гетьманець. Ясна річ, що зматюгані до створення Української Гетьманської Держави, я не можу належати до організації, яка хоче творити Українську Народну Республіку.

3) У ніких нарадах при участі пок. С. В. Петлюри й п. Ніковського в участі не міг брати з тої простої причини, що пок. Петлюра бачив постання у своїм житті у Києві весною 1918 року, а п. Ніковського у Відні літом 1920 року після того не мав з обома ніких зв'язків.

4) З акад. С. О. Ефремовим я листувався пригном 1924—27 років, але виключно про справи науки і літератури, і ні слова не було в тім листуванні про політику, що зрештою, мусять бути добре відомі тим брехливим радянським влади, які ад нашим листуванням страждають.

Що радянські часописи намагаються підняти злочини несправдливі, це видно хоч би з того, що в однім числі „Правди“ (ч. 71, з дня 13 березня) мені приписується фраза („ми — нація хамів“ і т. д.), яка вже в слідуючій числі тої самої „Правди“ (ч. 72) приписується не мені, а п. Матієвичу, але щодо себе, то заявляю, що я ніколи не писав і не говорив. Взагалі всі ці неправдиві звістки, подані в радянських часописах (я маю змогу читати „Правду“ й „Известия“) щодо моєї особи, приводять мене до висновку, що таку саму неправду покладають вони й щодо інших, і що взагалі не можна вірити тому, що вони пишуть про харківський процес і що вони складають з усього обманувачення.

Прошу Вас, Пане Редакторе, прийняти задоволення в мой правдивий до Вас пошани.

березня, 24. III. 1930.

Л. Дорошенко.

Колективізаційна анархія в СРСР.

Комуністичний часопис „Правда“ помістива цілу статтю, яка про характерує що анархія, яку запровадили колективізаційні експерименти у сільському господарстві. „Правда“ пише, що стаття Сталіна про організації форм примусової колективізації прийнято засадження СРСР як сигнал повороту до приватної власності й індивідуальних господарств. Визначи й селянські почали масово втікати із колективних господарств (колхозів), забравши зі собою личні та мертві інвентарі. Уточняється в „Правді“ така численна, що тепер важко обчислити, скільки колективних господарств залишилось, а скільки розвалилося самостійно. Після опублікування статті Сталін, який „Правда“ відрізняє на мітингах і ухвалює резолюції про колективізацію колхозів та повороту до індивідуальних господарств. Цікаво, що преса опозиції комуністичної партії домагається ліквідувати „колхозів“, ставлячи на становищі, що колективні господарства ведуть до економічної руїни колхозу. „Правда“ намагається поводити між анархією і заробітківцями з „Правди“ та бачить, що між ними є велика різниця між анархією і заробітківцями.

EUMIG HARTLEY - то найкраще!!!
Незрівняний в своїй доброті! — Велика безпека, чистота, швидкодія! — Велика сила і довговічність чистоти в доробі! — Вилучує п.д. гарантією фабричну довговічність сталею!
Літки ангів з пилком свідчать про неможливість прямого пробоса, значення якого радіоного апарату на пил радіоного тек... тому купуйте лише **EUMIG-HARTLEY**, з ламповим радіоногом апаратом!
Генеральне представництво
ЛЕВ І ГЕНРИХ АППЕЛЬ
Львів, Лейбніс 1. — Телефон ч. 431 і 430.

Справа збігів із СРСР. у Женеви.

Дня 24. квітня у Женеві почнуться наради дорядчого комітету Ради Союзу Народів для справ збігів із СРСР. На цьому окремому комісар Союзу Народів проф. Навесні зложити звіт про діяльність дорядчого комітету і порушити справу допомоги для теперішніх збігів із радянських республік. У нарадах візьме участь і представник Польщі, яка безпосередньо зацікавлена цю справою.

Століття незалежності Греції.

Грецький президент Заїміс видав маніфест, у якому закликає цілу грецьку націю урочисто відзначувати століття незалежності Греції. Урочистості свято почалося 25. ц. м. урочистими зборами в Акрополі, при участі всіх членів уряду. Першого дня свят відбулась теж військова парада. Як відомо, японська конференція підписала протокол про незалежність Греції дня 2. березня 1930 року, а 25. березня 1930 року Греція стала незалежною державою.

Чи пос. Ян Пілсудський створить уряд, чи розв'яжуть сойм?

Розмови з представниками сойм. илюбі.

День 27. березня привітаний десигнований прем'єр Ян Пілсудський розмовою із представниками соймних груп. Розмови йшли в Вельведері в апартаментах пос. Яна Пілсудського. Там представники з'їзду вперше по більш ніж 4 роках переступили пороги Вельведеру. Розмови почав Ян Пілсудський з представником парламентної соймної фракції пос. Вашикевичем із НРР-аїми, що об'єднані в клубом ВВ. Описав прийняв представника рек. фракції ППС. пос. Мазіновського. Клуб Народолюбів у відродженні на запрошення Яна Пілсудського за посередництва секретаріату ради мін. ухилився від участі в десигнованні прем'єром. Своєю відмовою умотивував писемно, у яким сказано, що голова клубу проф. Рибарський диктує за запрошення. Політ. становище означено ясно підчас попередньої і теп. крі. ан. кабінету. Клуб Нар. не хоче продовжувати дрібн. а конференцію визнає зайвою, тому учас. в ній не вміє. Описав прийняв були в Вельведері три представники Центроліву: пос. Надляковський (ПНС), Руґ (Визн.) і Дембський (Плст). Перед конференцією в Вельведері відбулась нарада 6-х партій Центроліву, на якій усталили становище, яке представники Центроліву мають зайняти супроти десигнованого прем'єра. Постановили не складати п.якої заяви пос. Ян Пілсудському. Представники сказали лише, що становище Центроліву витерпучо означено в двох заявах перед кількома днями, яке представники тогож Центроліву зложили марш. сенату Шиманському. Неполудні прийняв Ян Пілсудський представників Жид. Клубу сен. Кернера та Давідова. Пос. Ян Пілсудський сказав їм, що становище клубів відоме йому з розмов із у. ч. Шиманським. Галаз, що за 2 дні не могло ш. з. змінитися, означає, як куртуазі конференції з представниками клубів. Жид. представники проклали свої доматання на письмі. Ян Пілсудський сказав, що тепер затвердилось положення між виконуючою і законодавчою владою. Не входить в оцінку по чім боці вина, а може ствердити, що по законодавчій боці в провини. Снігання приду. й соймом буде можлива після нових виборів, а нові вибори повинні відбутися в атмосфері спокою та парт. роззброєння, щоб після остаточно виборів одна сторона не могла закидати другій невідповідні виб. методи. Жид. представники сказали, що планувати оборону парламентаризму кончею та доматилися правопорядку і фактичного приворожування конституції у відношенні до життів. Пос. Ян Пілсудський відповів, що його відношення до жид. справи відомі, а в справі по озброєних жид. доматань відбудеться конференція з resortними міністрами.

Описав були прийняв представники Українського Клубу: пос. др. Дмитро Леонідович та Целіний і Віктор Брехин. Вони потім розмови описав становище, занепокоєні конференцією із марш. Шиманським.

жидським. Представники П. мейського Клубу не запрошено, бо їх нема в Варшаві.

У позит. словах казуть, що пос. Ян Пілсудський хоче продовжувати авторитарну систему правління, а рішуче бачить пітити поміт для уможливлення снігання уряду зі соймом. Клуб не не владно, то шовно тоді проклади би представники розклади сойм і розклади нові вибори. Так який розклади сойм вирішив о. старий часами шовал частин на перше місце. Ян Пілсудський сказав теж ствердити, чи в ша можлива шовірація з теперішнім соймом, тому як шовірація, що мали би скласти радз. сойм, с. с.ю для розклади реформи конституції, для опанування справ сойм. прих. та ратафакції тог. диктору в Німеччині. Клубу у тих справах Ян Пілсудський натрапив на відмову сойм, то ма. би піти лише у розклади сойм. Далі казуть, що Ян Пілсудський іще 28. березня усталивті пі. ст. кабінету та вечером проклади П. президенти. Кружало теж шовірації члени, а навіть у ВВ. твердили, що в новому кабінеті не візьме участі марш. пос. Пілсудський. Тоді мін-ства військових справ озвещав би шовірації із генералів, шпр. їм. Сосиновський або Риза-Смігли, а марш. Пілсудський відмовив би себе генеральний інспектор армії. Наріть у словах близьких до Вельведеру казуть, що така концепція не в. виключена, а рішучею шовірації уагу, що в розмовах у Вельведері в представниками илюбі Ян Пілсудський не торкався 4-х умови, що їх перед кількома днями постановив маршал Пілсудський.

Згадують, що склад нового кабінету буде такий: прем'єр і міністр сараєдності Ян Пілсудський, віцепрем'єр і міністр комунації Бартец, внутр. справи Осмоловський, військової гет. Риза-Смігли, освіта проф. Гриньєвський, публ. роботи Морачевська, праця гет. Губіцький. Інші теж б. змін.

Сойм у суботу.

Марш. Дашинський мав нараду з президентом держави у справі скликання сойм. Після повороту зі замку марш. Дашинський постановив скликати засідання сойм. на суботу 29. березня.

Димісія німецького уряду.

Майорів кабінет побороз трудності у боротьбі з парламентом у справі законів про Ноніт план і про торговельний договір із Польщею, а тепер янову наїшовся в тяжкому положенні. Причиною непорозуміння між партіями в справі лотували дер. скарбом заведення забезпечення від безробіття. Мін. урядом і провідниками партій ідути у тім справі розмови, та ост. телеграми розізнали, що канц. Мюллер зложив президентові Гіндсбургів просьбу в справі димісії уряду. Президент Гіндсбург димісію прийняв і поручив Мюллерові тимчасово далі урядувати.

3 судової салі.

Процес проти майора Рильського.

Уже у вівторок присяга матимуть мабуть нагоду для остаточного рішення про долю майора Рильського. У суботу з'являться будуть уже відчитувати акти, в поведілок вівторок виголошуватимуть кінцеві промови, потім присяга підуть на наради над поставленими їм питаннями. У четвер прокуратор має переслухати через св. Джевіцького, який критичного дня в веранді зробив фотознімки стелки, на якій росло просо, та свідка позіціанта Зеленицького, якому Удада говорив, що критичного дня сидів на яблуні, а що генерал перече. Св. Павлик, напичка Ростопцького пам'ятає, що критичного дня Ростопцький казав їй подати воду до миття, бо „пані вже нема“. Вона каже, що Ростопцький був тоді заспаний, хоч Ростопцький твердить, що тоді не спав. Св. Павлик з'являв теж, що правобіч веранди було просо. Кілька місяців по смерті люди говорили, що пани мити. Св. Сербай з'являв, що Война говорив йому що майор забрав пани до парку та застріляв її, потім застріляв у дуло зложив у руку револьвер і пішов собі додому. Просив свідка не говорити того нікому, бо боїться, щоб Рильський його не застріляв. Він (Война) боявся, що коли Рильський довідався про те, то Война пішов би до криміналу, бо майор має гроші. Говорив це який місяць по смерті Рильського. Война сказав, що бачив те все шовно підчас процесу у Золочеві. На постерунку не говорив того, бо тоді не присягав. Св. Демко Карпанець каже, що йому про все оповідав Война вже який тиждень після події і що сам усе бачив, бо був біля плота. Св. Залицький, урядовий скарб, палати в Золочеві та власний маєток біля Ітрчи заперечує, начеб Рильський говорив йому, що коли хотів був убити мітку, був би це зробив інакше. Напач Рильський казав днів після події заперечив, начеб причини смерті жінки та жалівся на доробі майора, який застріляв на тому, щоб ві-

В друкарні Видавничої Спідки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.